

SEURAKUNNAN JA SEURAKUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMA

virastokollegio 17.6.2020

Punainen teksti = lisäys tai muutos aikaisempaan ohjeeseen

Sisällysluettelo

1.	Tuloslaskelmaa koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet	1
2.	Toimintatuotot	1
2.1.	Korvaukset	2
2.2.	Myyntituotot	2
2.3.	Maksutuotot	2
2.4.	Vuokratuotot	2
2.5.	Metsätalouden tuotot	3
2.6.	Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset	3
2.7.	Tuet ja avustukset	3
2.8.	Muut toimintatuotot	3
2.9.	Sisäiset tuotot	4
3.	Valmisteverastojen muutos	4
4.	Valmistus omaan käyttöön	4
5.	Toimintakulut	4
5.1.	Henkilöstökulut	5
5.1.1.	Palkat ja palkkiot	5
5.1.2.	Henkilösivukulut	5
5.1.3.	Henkilöstökulujen oikaisuerät	5
5.2.	Palvelujen ostot	5
5.3.	Vuokrakulut	6
5.4.	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6
5.4.1.	Ostot tilikauden aikana	6
5.4.2.	Varastojen lisäys tai vähennys	6
5.5.	Annetut avustukset	6
5.6.	Muut toimintakulut	6
5.7.	Sisäiset kulut	7
6.	Toimintakate	7
7.	Kirkollisverot ja valtionrahoitus	7

8.	Verotuskulut	7
9.	Kirkon rahastomaksut	8
10.	Toiminta-avustukset	8
11.	Rahoitustuotot ja -kulut	8
11.1.	Korkotuotot	9
	Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotuotot tilikauden ajalta.	9
11.2.	Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	9
11.3.	Muut rahoitustuotot	9
11.4.	Sisäiset korkotuotot	10
11.5.	Arvonmuutokset sijoituksista	10
11.6.	Korkokulut	10
11.7.	Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	10
11.8.	Muut rahoituskulut	10
11.9.	Sisäiset korkokulut	10
12.	Vuosikate	11
13.	Poistot ja arvonalentumiset	11
13.1.	Suunnitelman mukaiset poistot	11
13.2.	Kertaluonteiset poistot	11
13.3.	Arvonalentumiset	11
14.	Sisäiset vyörytyserät	11
14.1.	Sisäiset vyörytystuotot	11
14.2.	Sisäiset vyörytyskulut	12
15.	Erilliskirjanpitona hoidetut rahastot	12
16.	Tilikauden tulos	12
17.	Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	12
18.	Varausten lisäys (-)/vähennys (+)	12
19.	Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	13
20.	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	13

1. Tuloslaskelmaa koskevat säännökset, määräykset ja ohjeet

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän on laadittava tuloslaskelma, joka liitetietoineen on sisällytettävä tilinpäätökseen (KJ 15:9,2). Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, kattavatko tuotot toiminnasta aiheutuneet kulut, ottaen huomioon pitkävaikutteisen omaisuuden hankintamenojen jaksottamisesta aiheutuneet poistot sekä arvonalentumiset tilikauden aikana. Tuloslaskelma palvelee seurakunnan ja seurakuntayhtymän oman johtamisen lisäksi eri sidosryhmiä. Tuloslaskelman laadinnasta on säädetty KPL 3:1 ja KPA 1.luvussa.

Seurakunnan kirjanpidossa ja tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kirkkolakia ja kirkkojärjestystä sekä soveltuvin osin kirjanpitolakia (KPL 1336/1997). Kirkkohallitus antaa ohjeita ja määräyksiä kirjanpitolain säännösten soveltamisesta. Kirkkohallituksen antamat ohjeet ja määräykset kuuluvat kirjanpitolain edellyttämän hyvän kirjanpitotavan (KPL 1:3) lähteisiin seurakunnan kirjanpidosta ja tilinpäätöksestä. Kirkkohallituksen asettaman kirjanpitoasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja Kirkkohallituksen antamien ohjeiden soveltamisesta seurakuntien kirjanpidossa. Kirjanpitoasioiden neuvottelukunnan tehtävänä on myös yleisten neuvojen ja ohjeiden antaminen kirjanpitolain soveltamisesta ja kirjanpidon pitämisestä, tarkoituksena hyvän kirjanpitotavan edistäminen seurakunnissa ja seurakuntayhtymissä.

Toiminnan tuotot ja kulut ryhmitellään seurakunnan tuloslaskelmakaavassa tuotto- ja kululajeittain. Kaikki toimintatulot ja -menot tilikauden aikana kirjataan seurakunnan tuloslaskelmaan. Jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta, se on jätettävä pois tuloslaskelmasta (KPA 1:11). Tuloslaskelma laaditaan annetun tuloslaskelmakaavan mukaisena riippumatta siitä, miten seurakunta on toimintansa organisoinut. Talousarvion toteutumisvertailussa, joka kirkkojärjestyksen 15:9:n mukaan on osa tilinpäätöstä, esitetään toiminnan tuottojen ja kulujen jaottelu toimintayksiköittäin ja tehtävälueittain. Talousarvion toteutumisvertailussa seurataan toiminnallisten tavoitteiden toteutumisen lisäksi tuloarvioiden, määrärahojen ja muiden taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Liiketapahtumat on kirjattava aika- ja asiajärjestyksessä. Käteisellä rahalla suoritettavat maksut on kirjattava viipymättä päiväkohtaisesti. Muut kirjaukset saadaan tehdä kuukausikohtaisesti tai muulla vastaavalla jaksotuksella neljän kuukauden kuluessa kalenterikuukauden tai jakson päättymisestä. (KPL 2:4,1-2) Koska seurakunnan tilinpäätös tehdään 31.3. mennessä, tilinpäätöksen laatimisaikana tätä pykälää ei sovelleta.

Tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa tuloslaskelmaosa esitetään siten, että sisäiset erät ovat mukana. Tilinpäätöslaskelmissä tuloslaskelma on esitettävä siten, että sisäiset erät eivät ole mukana. Seurakunnan ja seurakuntayhtymän liikevaihtoa vastaavaan erään luetaan toimintatuotot ja verotulot (Kkh yleiskirje 8/2005).

Ohjeessa tarkoitetaan jäljempänä seurakunnalla myös seurakuntayhtymää. Seurakuntayhtymiin liittyvät erillisohteet on esitelty Kirkkohallituksen yleiskirjeessä nro 15/2005. Seurakuntayhtymällä on yksi virallinen tuloslaskelma riippumatta siitä, mitä seurakuntayhtymän perussäännössä on määrätty varojen ja velkojen omistuksesta paikallisseurakuntien kesken.

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän tuloslaskelman kaava on tämä ohjeen liitteenä.

2. Toimintatuotot

Tuottoja ovat tilikaudelle jaksotetut tulot. Toimintatuotot jaotellaan tuloslaskelmassa seuraaviin ryhmiin:

- Korvaukset
- Myyntituotot
- Maksutuotot
- Vuokratuotot
- Metsätalouden tuotot
- Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset
- Tuet ja avustukset
- Muut toimintatuotot

Tuottoihin liittyvät oikaisuerät, esimerkiksi myynti- ja maksusaamisista syntyneet luottotappiot, vähennetään tuloslaskelmassa muina toimintakuluina.

Sisäisiä eriä voivat olla sisäisiin palveluihin tai muihin suoritteisiin perustuvat sisäiset laskutukset, sisäiset vuokrat ja korot tai laskennallisin jakoperustein määritetyt vyörytyserät. Sisäisiä tuottoja on esitelty ohjeen kohdassa 2.9. Tilinpäätöslaskelmien virallinen tuloslaskelma ei sisällä sisäisiä tuotto- ja kulueriä.

2.1. Korvaukset

Korvauksia ovat palveluista tai muista suoritteista perityt osuudet toiselta seurakunnalta, kunnalta, valtiolta tai yleishyödylliseltä yhteisöltä. Nämä tuotot ovat osallistuvan osapuolen osuus toiminnan kuluista.

2.2. Myyntituotot

Myyntituotoilla tarkoitetaan tavaran tai palvelujen myyntiä markkinahintaan tai vähintään omakustannushintaan. Myynti on pääsääntöisesti arvonlisäverollista ja verotettavaa elinkeinotoimintaa. Myyntituottoja saattavat olla esim. pitopalveluiden, majoituspalveluiden, korttien tai adres sien myynti. **Myyntituotosta vähennetään myynnin oikaisuerät.**

2.3. Maksutuotot

Maksutuotot ovat suoritteista ja muista palveluista saatuja vastikkeita ulkopuolisilta. Maksutuotot kirjataan suoriteperusteen mukaisesti seurakunnan tuotoiksi tilikaudelle, jonka aikana suorite/palvelu on luovutettu. **Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista. Ne kattavat yleensä vain osan tavaroiden ja palvelujen aiheuttamista kuluista.**

Maksutuotot eritellään mm. virkatodistustuottoihin, seurakuntatyön maksuihin, hautaus-toimeen liittyviin maksuihin ja muihin maksuihin.

2.4. Vuokratuotot

Vuokratuottoihin merkitään seurakunnan perimät vuokrat seurakuntatiloista, asunnoista, huoneistoista, toimisto- ja muista toimitiloista, maa- ja vesialueista (kiinteistöt) sekä koneista ja kalustosta.

Vuokralaisen suorittama vuokraennakko merkitään taseeseen saaduiksi ennakoin. Seurakunta voi vaatia vuokranantajana vuokralaiselta ns. vuokratakuun, mikä ei kuulu seurakunnan rahavaroihin. Vuokratakuista tehdään tilinpäätökseen liitetieto.

(Sisäiset vuokratuotot, katso kohta 2.9. Sisäiset tuotot)

2.5. Metsätalouden tuotot

Metsätalouden tuotoiksi luetaan seurakunnan puutavaran myyntitulot sekä tuotot yhteismetsäosuuksista, soranmyynnistä ja muusta sellaisesta. Puun myyntitulot kirjataan maksuperusteisesti **bruttoperiaatteella; kulut puunmyynnistä kirjataan luonteensa mukaisille kulutileille.**

2.6. Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset

Kirkkohallituksen yleiskirjeessä 16/2016 on annettu ohje erityiskatteisten rahastojen ja kolehden kirjanpidosta. Seurakunta voi saada rahankeräysluvan tai kerätä rahaa pienkeräysilmoituksen perusteella diakonisen avustustoiminnan rahoittamiseksi. Ks. rahankeräyksen perusteet yleiskirjeestä 5/2020.

Tarkempia kirjaamisohteja kolehdeista keräyksistä, lahjoituksista ja erityiskatteisista rahastoista on Kipan Akkunassa.

Seurakunnan oman toiminnan tukemiseen kerättyjen kolehden ja muiden keräysten tulot kirjataan tuloslaskelmaan omille tileilleen. Niiden käyttö kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi luonteensa mukaisille tileille. Edelleen tilitettävät kolehdit kirjataan velaksi taseeseen (ks. yleiskirje 16/2016).

Seurakunta antaa tarkemmat ohjeet kolehden ja muiden keräystuottojen käsittelystä taloussäännössä. Kun kolehti tai muu keräys on suoritettu, keräyksen tuotto lasketaan ja siitä tehdään tosite. Tosite päivätään ja se varmennetaan asianmukaisesti.

Erityiskatteiseen testamentti- ja lahjoitusrahastoon liittyvän toiminnan tuotot ja kulut kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaisille tuotto- ja kulutileille. Näitä tuottoja ja kuluja seurataan tilivuoden aikana **tulosyksikön** avulla. Mikäli erityiskatteiseen rahastoon liittyvän toiminnan kulut ovat tuottoja suuremmat tilikauden aikana, tiliryhmään *Kolehdit, keräykset ja lahjoitukset* tehdään nettokulujen suuruinen siirto toimeksiantojen pääomien vähennykseksi. Mikäli erityiskatteiseen rahastoon liittyvän toiminnan tuotot ovat kuluja suuremmat tilikauden aikana, tiliryhmään *Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat* tehdään nettotuottojen suuruinen siirto toimeksiantojen pääomien lisäykseksi.

2.7. Tuet ja avustukset

Tuloslaskelmaan merkitään omaksi ryhmäkseen yrityksiltä, yhteisöiltä ja Euroopan unionilta saadut tuet ja avustukset. *Tuet ja avustukset* eivät ole seurakunnan suoritteiden perusteella saatuja korvauksia eivätkä investointien rahoitusosuuksia. Tällaisia tukia ovat mm. työllistämistuki, Kelan korvaus henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä, matalapalkkatuki ja EU-tuki seurakunnan omaan kehittämisprojektiin. Tähän kohtaan ei merkitä kirkon keskusrahaston myöntämiä toimitusavustuksia seurakunnalle. Euroopan Unionilta ja Kirkkohallitukselta investointeihin saadut tuet ja avustukset kirjataan investointimenon oikaisuksi.

2.8. Muut toimintatuotot

Muihin toimintatuottoihin sisältyvät muut kuin edellä mainitut toimintatuotot. Muissa toimintatuotoissa esitetään myös pysyvien vastaavien myyntivoitot.

Henkilöstökorvauksia ei kirjata muihin tuottoihin, vaan ne käsitellään henkilöstökulujen vähennyksinä.

2.9. Sisäiset tuotot

Tilikartassa on erikseen sisäiset tuottotilit ja sisäiset kulutilit. Sisäisiä kuluja ja tuottoja ovat sisäisten suoritteiden ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat. Jokaista sisäistä kuluja vastaa sisäinen tulo ja päinvastoin. Sisäiset erät ovat tuloslaskelmassa tulosvaikutukseltaan neutraaleja.

Sisäisiä eriä voidaan käyttää vain, jos ne ovat huomioitu seurakuntatalouden talousarviossa. Sisäisten tuotot ja kulut ovat osa käyttötaloutta.

Sisäisiä tuottoja ja kuluja ovat esimerkiksi ruokamaksu-, leirimaksu- ja kuljetuspalvelutuotot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat sisäiset vuokrat.

3. Valmisteverastojen muutos

Mikäli seurakunnalla on arvoltaan merkittäviä valmisteverastoja, on valmisteveraston muutoksen esittäminen perusteltua erikseen tuloslaskelmassa toimintatuottojen jälkeen.

Valmisteverastojen muutos esitetään tuloslaskelmassa siten, että toimintatuottojen jälkeen esitetään tuottoja lisäävänä eränä keskeneräisten töiden ja valmiiden tuotteiden varastojen lisäys ja tuottoja vähentävänä eränä niiden vähennys. Valmisteveraston muutos perustuu inventaariin. Valmisteveraston muutoksen ottaminen seurakunnan tuloslaskelmaan voi tulla kysymykseen lähinnä vain myytäväksi tarkoitettujen tonttien ja liiketoiminnan keskeneräisten töiden kohdalla. Aktivointi on tarkoituksenmukaista silloin, kun valmisteiden hankintamenojen aktivoimisella on olennainen vaikutus seurakunnan tilikauden tulokseen.

4. Valmistus omaan käyttöön

Valmistus omaan käyttöön suositellaan käsiteltäväksi kirjanpidossa siten, että tuloslaskelmaan kirjattavista menoista vähennetään ja aktivoidaan pysyviin vastaaviin oman käytön osuus. Mikäli näin ei voida menetellä, eliminoidaan oman käytön osuuden vaikutus tilikauden tulokseen kirjaamalla se varsinaisen toiminnan tuottojen jälkeen omaksi nimikkeeksi. Valmistus omaan käyttöön on tuloslaskelman oikaisuerä, joka ei tule näkyviin, mikäli tarvittavat menonsiirrot on jo tilikauden kuluessa tehty.

5. Toimintakulut

Toimintakulut jaotellaan tuloslaskelmassa seuraavasti:

Henkilöstökulut

    Palkat ja palkkiot

    Henkilösivukulut

    Henkilöstökulujen oikaisuerät

Palvelujen ostot

Vuokratkulut

Aineet ja tarvikkeet

    Ostot tilikauden aikana

    Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)

Annetut avustukset

Muut toimintakulut

5.1. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset sekä välittömästi edellä mainituista kuluista määräytyvät sivukulut, kuten sosiaaliturvamaksut, lakisääteiset ja vapaaehtoiset henkilövakuutusmaksut, eläkevakuutusmaksut ja eläkekulut.

Viranhaltijaa tai työntekijää koskevat henkilöstökorvaukset, kuten Kansaneläkelaitoksen ja muiden vakuutuslaitosten suorittamat sairaus- ja vanhempainpäivärahat, tapaturmakorvaukset ja työnantajalle maksettu kuntoutusraha vähentävät henkilöstökuluja. Korvaukset seurakunnalle oman henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä kirjataan tuotoksi erään *Tuet ja avustukset*.

Kirjanpitolautakunnan lausunnon (1586/99) mukaan palkansaajien luontoiseduista työnantajalle aiheutuneet kulut merkitään tuloslaskelmassa luonteensa mukaisesti eriin. Luontoiseduista tehdään merkinnät ennakoperintälaissa tarkoitettuun palkkakirjanpitoon.

5.1.1. Palkat ja palkkiot

Palkat ja palkkiot sisältävät ennakonpidätyksen alaiset palkat, palkkiot ja korvaukset. **Palkkojen erittely voidaan tehdä pääkirjatilien sijasta palkkakirjanpidossa. Henkilöstökulujen erittely palkkoihin ja henkilösivukuluihin on esitettävä tuloslaskelmassa. Arvonlisäverolliset palkat kirjataan luonteensa mukaisille palkkatileille käyttäen arvonlisäverokoodia.**

Maksettuihin palkkoihin ja palkkioihin sisältyvät palkat ja palkkiot, ansionmenetyksestä maksetut korvaukset sekä muut ennakonpidätyksen alaiset kustannusten korvaukset, joista maksetaan työnantajan sosiaaliturvamaksut. Myös ennakonpidätyksen alaiset luottamushenkilöiden palkkiot, vaikka niistä ei makseta eläkevakuutus- eikä sosiaaliturvamaksuja, ennakonpidätyksen alaiset päivärahat ja siviilipalvelusmiehille maksetut päivärahat.

5.1.2. Henkilösivukulut

Henkilösivukuluja ovat palkoista ja palkkioista maksettavat sosiaalivakuutusmaksut, joita ovat työnantajan sosiaaliturvamaksu (sotu-maksu), työnantajan eläkevakuutusmaksut (KiEL-maksu), työttömyysvakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu ja ryhmähenkivakuutusmaksu.

5.1.3. Henkilöstökulujen oikaisuerät

Henkilöstökulujen oikaisueriä ovat sairausvakuutuskorvaukset, tapaturmakorvaukset, kuntoutusrahat ja Kevan edellisten tilikausien eläkemaxipalautukset/-lisämaksut ja sosiaalivakuutuspalautukset/-lisämaksut.

5.2. Palvelujen ostot

Palveluiden ostoihin kuuluvat ulkopuolisilta ostetut palvelut sekä palveluiden tuottajan laskuttamat tarvike- ja matkamenot. Elinkeinonharjoittajien ja muiden palveluyritysten laskuttamat palvelut (sisältää myös esimerkiksi tehtyjä työtunteja) kirjataan palvelujen ostoihin luonteensa mukaisille tileille (y-tunnus ja ennakonperintärekisteriote oltava). Ennakonpidätyksen ja sosiaalivakuutusmaksujen alaiset palvelut kirjataan palkanmaksun kautta luonteensa mukaisille palkkatileille.

Myös henkilöstölle hankitut matkustus-, ravitsemus-, terveys-, opetus- ja kulttuuripalvelut kirjataan palveluiden ostoihin.

Tuloslaskelmassa on poikkeuksellisesti tilejä, joita käytetään investointien yhteydessä. Tililuettelossa tilit 447600–447899. Kirjaukset eliminoidaan vastakirjauksella, joten näillä tileillä ei ole tulosvaikutusta.

Jos vakuutuskorvauksella rahoitetaan vahingoittuneen omaisuuden kunnostusta, kirjataan saatu vakuutus-korvaus menon oikaisuksi. Huomattavista vakuutuskorvauksista tulee tehdä maininta tilinpäätöksessä tasekirjan liitetietoihin.

5.3. Vuokratulut

Seurakunnan suorittamia vuokria ovat mm. maa- ja vesialueiden vuokrat, rakennusten ja huoneistojen vuokrat, koneiden ja laitteiden vuokrat sekä muut vuokrat. Myös erilaiset nk. vuokravastikkeet kirjataan vuokratulukuiksi.

Sisäiset vuokrat kirjataan erillisille sisäisten vuokratulujen ja -tuottojen tileille. Sisäiset vuokratuotot ja -kulut eliminoidaan tilinpäätöksen virallista tuloslaskelmaa laadittaessa. Esim. leirikeskusten työalakat jaetaan leirikeskusta käyttäneiden tehtäväalueiden kesken sisäisiksi vuokratulukuiksi aiheuttamisperiaatteen mukaan. Sisäisten vuokratuottojen ja -kulujen on oltava aina yhtä suuret.

5.4. Aineet, tarvikkeet ja tavarat

Aineita, tarvikkeita ja tavaroita ovat mm. toimisto- ja opetustarvikkeet, kirjallisuus, elintarvikkeet, vaatteisto, lääkkeet ja hoitotarvikkeet, puhdistusaineet ja -tarvikkeet, poltto- ja voiteluaineet sekä lämmön, veden ja sähkön hankintamenot.

5.4.1. Ostot tilikauden aikana

Suoriteperusteiset aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot tilikauden aikana kirjataan tuloslaskelman kohtaan ostot tilikauden aikana.

5.4.2. Varastojen lisäys tai vähennys

Suurehkojen hankintojen osalta tilikauden aikaiset ostomenot oikaistaan tilikausien käytön mukaisiksi kuluiksi oikaisemalla ostomenoja tuloslaskelmassa varastojen muutoksella. Tällaisia ovat esim. lämmitysöljy- ja kirjavarastot.

5.5. Annetut avustukset

Tähän kirjataan seurakunnan myöntämät avustukset mm. lähetystyölle, kansainväliselle diakoniale (esim. Merimieskirkolle ja Kirkon ulkomaanavulle), diakoniselle avustustoiminnalle sekä järjestöille, joiden toiminta tukee avustusta myöntävää seurakuntaa (Kts. kirkkolain 15:1 kommentaarit seurakunnan varojen käytöstä). Avustusta saavien yhteisöjen toiminnan tulee olla kirkon päämäärien mukaisia. Avustuksia ovat myös kotitalouksille ja yksityishenkilöille annetut ja maksetut avustukset, mm. diakonia-avustukset.

5.6. Muut toimintakulut

Muihin toimintakuluihin sisältyvät mm. seurakunnan maksamat välittömät verot, kuten kiinteistöverot ja metsänhoitomaksu. Myynti- ja maksutuloihin liittyvät kuluerät, kuten esimerkiksi myyntisaamisista syntyneet luottotappiot vähennetään tuloslaskelmassa muina toimintakuluina. Muihin toimintakuluihin merkitään myös käyttöomaisuuden myyntitappiot, ellei niitä merkitä satunnaisiin kuluihin.

5.7. Sisäiset kulut

Tilikartassa on erikseen sisäiset tuotto- ja sisäiset kulutilit. Sisäisiä kuluja ja tuottoja ovat sisäisten suoritteiden ostot ja myynnit ja sisäiset vuokrat. Jokaista sisäistä kuluu vastaa sisäinen tulo ja päinvastoin. Sisäiset erät ovat tuloslaskelmassa tulosvaikutukseltaan neutraaleja.

Sisäisiä eriä voidaan käyttää vain, jos ne ovat huomioitu seurakuntatalouden talousarviossa. Sisäisten tuottojen ja kulujen on sisällyttävä käyttötalouteen.

Sisäisiä tuottoja ja kuluja ovat esimerkiksi ruokamaksu-, leirimaksu- ja kuljetuspalvelutuotot sekä sisäiset vuokrat.

6. Toimintakate

Seurakunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa, paljonko käyttötalouden nettokuluista jää katettavaksi verotuloilla, **valtionrahoituksella**, keskusrahaston toimintaavustuksilla ja mahdollisilla rahoitustuotoilla. Lisäksi verotuloilla maksetaan Kirkon rahastomaksut ja lainakorot.

7. Kirkollisverot ja valtionrahoitus

Kirkollisverot

Seurakunnan **kirkollis**verotulot kirjataan verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi. (Mikäli joulukuussa tilitettävä määrä on poikkeuksellisesti negatiivinen, kirjataan se ao. tilikauden verotulojen vähennykseksi ja siirtovelaksi.)

Seurakunnan saamissa tilityksissä tehdyt vähennykset ja lisäykset kirjataan seuraavasti:

- Verontilityslain 2 §:n 2 momentin mukaista kuittausmenettelyä käyttäen seurakunnan työnantajana suorittamat ennakonpidätykset ja sosiaaliturvamaksut ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelan vähennykseksi muihin lyhytaikaisiin velkoihin.
- Verohallintolain 30 §:n mukaan määräytyvä seurakunnan osuus verotuskustannuksista kirjataan tilille 520000 *Osuus verotuskuluista*

Valtionrahoitus

Kirkon keskusrahaston seurakunnille suorittama osuus valtionrahoituksesta kirjataan tilille 511000 *Valtionrahoitus*.

Suoritus tilitetään kirkolliskokouksen päätöksen perusteella (ks. kirkolliskokouksen vuotuiset päätökset). Tilitys perustuu Lakiin valtionrahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (430/2015). Rahoitusta myönnetään hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon laissa säädettyihin tehtäviin. Valtionrahoitus on osa seurakunnan tulorahoitusta, eikä sitä kirjanpidossa kohdenneta hautaustoimen, väestökirjanpidon tai kulttuuriomaisuuden kustannuksiin.

8. Verotuskulut

Verohallintolain 30 §:n mukaan määräytyvä seurakunnan osuus verotuskustannuksista kirjataan verotuskuluiksi (tilille 520000).

9. Kirkon rahastomaksut

Kirkon rahastomaksuja ovat seurakuntien kirkollisveroihin perustuvat maksut Kirkon keskusrahastolle ja Kirkon eläkerahastolle. Kirkolliskokous päättää maksuprosenteista vuosittain. Keskusrahastomaksulla rahoitetaan Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien toiminta sekä avustukset seurakunnille. Eläkerahastomaksulla rahoitetaan kirkon työntekijöiden eläkkeitä.

Pääsääntöisesti kirkolliskokous tekee päätökset maksuprosenteista marraskuussa. Ennakkotieto talousarviota varten saadaan täysistunnon esityksestä, joka tehdään yleensä syyskuussa. Maksujen perustana käytettävät seurakuntakohtaiset verovuoden kirkollisverot julkaistaan Verohallinnon verkkopalvelussa.

Maksujen määräytyminen verovuoden kirkollisveron perusteella

Keskusrahastomaksu määräytyy seurakunnan laskennallisen verotulon mukaan kirkolliskokouksen päättämän prosentin mukaisesti. Vuoden N laskennallinen kirkollisvero saadaan jakamalla verovuoden N -2 kirkollisvero seurakuntatalouden ko. vuoden veroprosentilla.

Laskentakaava:

Vuoden 2021 maksu = verovuoden 2019 kirkollisvero / srk:n veroprosentin luvulla (esim. 1,5) * kirkolliskokouksen päättämä prosentti (esim. 6,5 %)

Eläkerahastomaksu määräytyy seurakunnan verovuoden verotulon mukaan kirkolliskokouksen päättämän prosentin mukaisesti. Vuoden N eläkerahastomaksu lasketaan verovuoden N -2 kirkollisverosta.

Laskentakaava:

Vuoden 2021 maksu = verovuoden 2019 kirkollisvero * kirkolliskokouksen päättämä prosentti (esim. 6,5 %)

10. Toiminta-avustukset

Kirkon keskusrahaston myöntämät avustukset kirjataan *toiminta-avustuksiin*. Toiminta-avustuksia ovat verotulojen täydennysavustukset, harkinnanvaraiset toiminta-avustukset ja muita avustuksia sen mukaan mitä kirkolliskokous päättää Kirkon keskusrahaston talousarviossa.

Avustukset budjetoidaan toiminta- ja taloussuunnitelmaan sekä talousarvioon toiminta-avustuksiksi maksuperusteen mukaan. Saadut avustukset kirjataan tuloslaskelmaan tuotoiksi maksuperusteella.

Huom! Kirkon keskusrahaston maksamat rakennusavustukset kirjataan menonoikaisuksi tasetilille Keskenkäiset työt ja hankinnat, enintään kertyneiden menojen mukaiseen määrään saakka. Ennen menojen toteutumista tulleet avustukset kirjataan siirtovelkoihin. Tilinpäätöksen liitetiedoissa selvitetään kirjauksiin liittyvät tiedot. Poistoja laskettaessa hankintamenona on investointiavustuksella vähennetty hankintameno.

11. Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa ilmoitetaan rahoitustoiminnan luonteiset tuotot ja kulut. Pääsääntöisesti korot ja muut rahoitustulot ja -menot jaksotetaan tuotoiksi tai kuluiksi sille tilikaudelle, jonka ajalta sen suoritusvelvollisuus on syntynyt.

Poikkeuksellisesti pysyviin aktiivoihin kuuluvan hyödykkeen valmistamiseen kohdistettavan lainan korkomenot valmistusajalta voidaan lukea hankintamenoon (KPL 4:5,3).

Rahoitustuotot

Rahoitustuotoista ilmoitetaan erikseen korkotuotot ja muut rahoitustuotot. Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista, muista sijoituksista ja talletuksista sekä maksuliikennetileiltä saadut korkotuotot suoriteperusteen mukaisesti jaksotettuna. Muihin rahoitustuottoihin sisällytetään osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot, ei-suojaavan koronvaihtosopimuksen korkotuotot sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden luovutusvoitot.

Rahoituskulut

Rahoituskuluissa ilmoitetaan erikseen korkokulut ja muut rahoituskulut.

Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisista ja lyhytaikaisista lainoista maksetut korot. Suojaamistarkoituksessa tehdyn johdannaissopimuksen kulut ja tuotot kirjataan korkokuluihin.

Muita rahoituskuluja ovat mm. viivästyskorot, ei-suojaamistarkoituksessa tehdyn koronvaihtosopimuksen korkokulut, takaus- ja luottotappioprovisiot samoin kuin muut koron lisäksi rahoituslainasta johtuvat kulut kuten kurssitappiot sekä lainasaamisiin ja rahoitusomaisuuteen kuuluvien arvopapereiden ja muiden sellaisten rahoitusvarojen arvonalentumiset. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat myös muihin rahoituskuluihin sisältyviä arvonalentumisia.

Lisäksi rahoituskuluissa esitetään arvonalentumiset pysyviin vastaaviin kuuluvien muiden sijoitusten kuin pysyvien vastaavien osakkeiden ja -osuuksien hankintamenoista. Pysyvien vastaavien osakkeiden ja osuuksien arvonalennukset esitetään poistojen ja arvonalentumisten ryhmän erässä Arvonalentumiset.

Jos rahoitusomaisuudesta KPL 5:2 §:n tai pysyvien vastaavien sijoituksesta KPL 5:13 §:n perusteella tehty kulukirjaus (arvonalennus) osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16 §).

11.1. Korkotuotot

Korkotuotoissa ilmoitetaan antolainoista sekä muista sijoituksista ja talletuksista saadut korkotuotot tilikauden ajalta.

11.2. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot

Ensisijaisesti seurakunnat kirjaavat kaikkien kiinteistöjen ja huoneistojen tuotot tuloslaskelman käyttötalousosaan.

Seurakuntatalous voi kirjata seurakunnallisen toiminnan ulkopuolella olevien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä metsätalouden tuotot ja kulut tuloslaskelman rahoitusosaan tileille 604000–604500 ja 615000–615400.

11.3. Muut rahoitustuotot

Muissa rahoitustuotoissa ilmoitetaan osingot ja osuuspääomien korot, viivästyskorot, sekä kurssivoitot rahoituslainoista ja arvopapereiden ja rahasto-osuuksien myyntivoitot.

11.4. Sisäiset korkotuotot

Sisäisten korkokulujen vastatilinä käytetään tuloslaskelman sisäisiä korkotuottoja. Sisäiset korkotuotot ja -kulut eliminoidaan tilinpäätöksen tuloslaskelmaa laadittaessa.

Kipan järjestelmä laskee ja kirjaa poistoajon yhteydessä kuukausittain koron jäljellä olevalle pääomalle, käyttäen edellisen vuoden korkoprosenttia. Tilikauden korkoprosentin (EURIBOR 31.12.) varmistuttua korko päivitetään oikeaksi tilinpäätökseen joulukuun poistoajon yhteydessä.

11.5. Arvonmuutokset sijoituksista

Kun rahasijoituksen markkina-arvo on tilinpäätöspäivänä alle hankintahinnan, sijoitus kirjataan taseen vastaaviin tilinpäätöspäivän mukaiseen markkina-arvoon. Hankintahinnan ja tilinpäätöspäivänä alle hankintahinnan olevan sijoituksen erotus kirjataan tuloslaskelmaan kuluksi tilille *Arvonalentumiset pysyvistä tai vaihtuvista sijoituksista*.

Mikäli em. sijoituksen arvo seuraavan tai myöhempien tilikausien aikana nousee, sijoitus kirjataan taseeseen tilinpäätöspäivän markkinahintaan, korkeintaan hankintahintaan saakka. Tasearvon korotus korkeintaan hankintahintaan saakka kirjataan tuloslaskelman tilille *Arvonalentumisten palautukset*.

Jos rahoitusomaisuudesta KPL 5:2 §:n tai pysyvän vastaavan sijoituksesta KPL 5:13 §:n perusteella tehty kulukirjaus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16).

11.6. Korkokulut

Korkokuluihin kuuluvat pitkäaikaisten ja lyhytaikaisten lainojen tilikaudelle jaksotetut korot.

11.7. Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut

Ensisijaisesti seurakunnat kirjaavat kiinteistöjen ja huoneistojen kulut tuloslaskelman käytötalousosaan.

Seurakuntatalous voi kirjata seurakunnallisen toiminnan ulkopuolella olevien kiinteistöjen ja huoneistojen sekä metsätalouden tuotot ja kulut tuloslaskelman rahoitusosaan tileille 604000–604500 ja 615000–615400.

11.8. Muut rahoituskulut

Muita rahoituskuluja ovat mm. viivästyskorot, takaus- ja luottotappioprosvisiot samoin kuin muut lainasta johtuvat kulut kuten esimerkiksi kurssitappiot. Lainasaamisista aiheutuneet luottotappiot ovat muita rahoituskuluja.

11.9. Sisäiset korkokulut

Sisäiset korkokulut lasketaan jäljellä olevasta hankintamenosta sen jälkeen, kun tilikauden poisotot on laskettu. Sisäisten korkokulujen laskemisen tavoitteena on saada tieto kunkin tehtäväalueen taikka suoritteiden todellisista kuluista pääomakuluineen. Sisäiset korkokulut ja -tuotot eliminoidaan tilinpäätöksen virallisesta tuloslaskelmasta. Sisäisten korkokulujen ja -tuottojen on oltava yhtä suuret.

Kipan järjestelmä laskee ja kirjaa poistoajon yhteydessä kuukausittain koron jäljellä olevalle pääomalle, käyttäen edellisen vuoden korkoprosenttia. Tilikauden korkoprosentin (EURIBOR 31.12.) varmistuttua korko päivitetään oikeaksi joulukuun poistoajon yhteydessä.

12. Vuosikate

Vuosikate on tilikauden tuottojen ja kulujen erotus, joka on käytettävissä investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseen ja/tai rahoitusaseman vahvistamiseen. Ennen vuosikatetta esitetään vain säännönmukaisen toiminnan tuotot ja kulut.

13. Poistot ja arvonalentumiset

Poistot ja arvonalentumiset esitetään kolmena eränä tuloslaskelmassa: suunnitelman mukaiset poistot, kertaluonteiset poistot ja arvonalentumiset. Kirkkohallitus on antanut erilliseen ohjeeseen suunnitelman mukaisten poistojen laskemisesta ja pysyvien vastaavien osakirjanpidosta.

13.1. Suunnitelman mukaiset poistot

Suunnitelman mukaisia poistoja ovat kirkkovaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman perusteiden mukaan lasketut poistot pysyviin vastaaviin aktivoitujen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista.

13.2. Kertaluonteiset poistot

Kertapoistot, esimerkiksi romutuksen yhteydessä, kirjataan tuloslaskelman tilille 659000.

13.3. Arvonalentumiset

Seurakuntien tilinpäätöksessä arvonalennus voidaan tehdä vain hyödykkeistä, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Jos pysyviin vastaaviin kuuluvan hyödykkeen tai sijoituksen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo on pysyvästi vielä poistamatonta hankintamenoa pienempi, erotus on kirjattava arvonalennuksena kuluksi (KPL 5:13). Arvonalennuksia ja arvonorotuksia tehdään lähinnä rahasisjoitusten sekä maa- ja vesialueiden osalta. Jos tehty arvonalennus osoittautuu viimeistään tilikauden päättymispäivänä aiheettomaksi, se on kirjattava kulukirjauksen oikaisuksi (KPL 5:16).

14. Sisäiset vyörytyserät

Hallintokulut, verotuskulut ja keskusrahastomaksut vyörytetään seurakunnallisen toiminnan ja hautaus-toimen tehtäväalueille ja kiinteistötoimen sijoitusluonteisille tehtäväalueille välittömien bruttokulujen mukaisessa suhteessa. Vyörytykset ovat välillisiä kuluja, koska ne kohdennetaan tehtäväalueille laskennallisina erinä. Vyörytyksille ei ole olemassa yhtä oikeaa laskentakaavaa, vaan ne tehdään johdonmukaisesti niin kuin ne on sovittu tehtäväksi. Kustannusten kohdentamisesta on erillishoje.

14.1. Sisäiset vyörytystuotot

Sisäisten vyörytyskulujen vastakirjaus on sisäiset vyörytystuotot vyörytetyille erille.

14.2. Sisäiset vyörytyskulut

Hallintokulut, verotuskulut ja keskusrahastomaksut vyörytetään pääluokkien seurakunnallinen toiminta ja hautaustoimi sekä sijoitusluonteisten omaisuuserien välillisiksi vyörytyskuluiksi.

15. Erilliskirjanpitona hoidetut rahastot

Tilinpäätökseen merkitään informatiivisena tietona muistiotositteella (pvm. 31.12.) omana taseyksikkönä (segmentti) hoidettujen rahastojen

- toiminta- ja rahoitustuotot yhteensä tilikauden aikana (tilille 679000 Tuotot)
- toiminta- ja rahoituskulut, poistot ja arvonalennukset yhteensä tilikauden aikana (tilille 679400 Kulut)
- tilille rahastojen muutos merkitään edellä olevien tuottojen ja kulujen vastakkaismerkkinen erotus tilivuoden aikana (tilille 679800 Rahastojen muutos)

Tilien summa on aina nolla euroa. Omana taseyksikkönä (segmentti) hoidettujen rahastojen muutokset eivät lisää eivätkä vähennä seurakunnan tuloslaskelmassa tilikauden tulosta.

Lisäksi tällaisten rahastojen taseen loppusummat merkitään tilinpäätöksen yhteydessä seurakunnan taseen toimeksiantojen varoihin ja toimeksiantojen pääomiin niille varatuille tileille.

16. Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tuottojen ja kulujen erotus eli tulos ennen tuloksen järjestelyeriä. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään tuloksen järjestelyerät eli vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset sekä poistoeron muutokset.

Ylijäämäinen tilikauden tulos jätetään ylijäämätilille, taikka se voidaan siirtää varauksiin tai rahastoihin. Tilikauden alijäämän kattamisvelvollisuudesta on määrätty kirkkojärjestyksen 15 luvun 1 pykälässä.

17. Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)

Investointivarausten käyttö investointien hankintamenon kattamiseen kirjataan varauksen vähennyksenä (+) tuloslaskelmaan. Varauksen vähennyksen vastakirjauksena on taseessa varauksen käyttöä vastaava poistoeron lisäys (-). Investointivarausten ja -rahaston käyttö kirjataan lisäksi aina taseeseen poistoeroksi, jota varauksen käyttövuonna ja seuraavina tilikausina vähennetään enintään tilikauden suunnitelmapoiston verran kyseisestä hyödykkeestä. Kertyneen poistoeron purkaminen siten, että poistamatta oleva hankintamenon osa lisääntyisi, ei ole hyvän kirjanpitotavan mukaista.

Poistoeron kirjaukset on esitelty yksityiskohtaisesti ohjeessa *Seurakunnan ja seurakuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien osakirjanpito*.

18. Varausten lisäys (-)/vähennys (+)

Seurakunnassa tulee kysymykseen kirjanpitolain 5:15 §:ssä luetelluista vapaaehtoisista varauksista lähinnä investointivaraus. Investointivarausten saa tehdä vastaista hankintamenoa varten, kun sen toteuttamisesta on jo olemassa kirkkovaltuuston päätös. Investointivarausten avulla seurakunta voi varautua tulevaisuudessa tehtävään seurakunnan talouden kannalta merkittävän suureen investointimenoon. Investointivarausten tekemistä suositellaan vain huomattavan suurten investointien rahoittamista varten. Investointivaraus yksilöidään hankekohtaisesti.

Investointivarausta saa kartuttaa ja purkaa tilikauden tulokseen vain silloin, kun siirtojen perusteena on päätetty investointihanke tai sen toteutuminen.

Investointivaraus puretaan viimeistään sinä tilivuonna, jona hyödykkeestä aletaan tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Investointivaraus puretaan ja tuloutetaan kokonaan hankinnan toteutumisvuotena sellaisiin aktivoituihin eriin liittyen, joista ei tehdä suunnitelman mukaisia poistoja. Jos investointivaraus on suurempi kuin kokonaan valmistuneen tai hankitun hyödykkeen toteutunut hankintameno, ylittävä osuus on tuloutettava varauksen muutoksena tilikautena, jona poistojen tekeminen aloitetaan tai jona hyödyke on kokonaan valmistunut tai hankittu.

Investointivarauksen käytön muodostuminen poistoeroksi on esitelty yksityiskohtaisesti Kirkkohallituksen ohjeessa *Seurakunnan ja seurakuntayhtymän suunnitelman mukaiset poistot ja pysyvien vastaavien osakirjanpito*.

19. Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)

Kirjanpidollisen menettelyn kannalta vapaaehtoisella investointivaruksella ja -rahastolla ei ole eroa. Rahastoa voidaan käyttää vain kirkkovaltuuston hyväksymän rahastosäännön mukaiseen tarkoitukseen. Omassa pääomassa olevien rahastojen käyttö kirjataan tuloslaskelmaan rahaston vähennyksenä. Oman pääoman rahastoihin ei saa kirjata suoraan tilikauden aikana kertyviä tuloja eikä tasetililtä suoraan makseta rahaston käyttöön liittyviä menoja.

Oman pääoman rahastot eivät ole erityisen tarpeellisia seurakunnalle esim. investointihankkeiden rahoittamista varten, koska sama voidaan tehdä myös investointivarausten taikka edellisten tilikausien ylijäämän kautta.

Varautuminen eläkemaxuprosentin mahdolliseen nostamiseen eläkerahaston muodossa ei ole suotavaa, koska rahastointi tulevia toimintamenoja varten ei ole hyvän kirjanpitotavan mukaista. Seurakunnilla on kuitenkin oikeus säilyttää taseessa vanhat eläkemaxurahastot, mutta uusien rahastojen tekeminen ja vanhojen eläkemaxurahastojen kartuttaminen on kiellettyä.

Mikäli seurakunnalla on rahastoja omassa pääomassa, seurakunnan on tarkistettava, onko rahastoille riittävä kate taseen vastaavaa -puolella.

Rahastot, joiden käytöstä määrätään testamentissa, lahjakirjassa tai muussa sopimuksessa, merkitään toimeksiantojen pääomiin. Ks. erillinen ohje.

20. Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden ylijäämä (alijäämä) osoittaa, mitä jää jäljelle tilikauden tuloksesta tuloksenjärjestelyerien jälkeen. Se osoittaa, kuinka paljon tilikaudelta on siirrettävissä taseen tilille *Tilikauden ylijäämä /alijäämä*, kun tilikauden tuloksesta on vähennetty / lisätty varausten, rahastojen sekä poistoerojen muutokset.

SEURAKUNNAN JA SEURAKUNTAYHTYMÄN TULOSLASKELMAN KAAVA

Toimintatuotot

Korvaukset	+	
Myyntituotot	+	
Maksutuotot	+	
Vuokratuotot	+	
Metsätalouden tuotot	+	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	+	
Tuet ja avustukset	+	
Muut toimintatuotot	+	+

Valmisteverastojen muutos +/-

Valmistus omaan käyttöön +

Toimintakulut

Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-	
Henkilösivukulut	-	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-	
Palvelujen ostot	-	
Vuokratulut	-	
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	-	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	+/-	
Annetut avustukset	-	
Muut toimintakulut	-	-

Toimintakate -

Kirkollisverotulot +

Valtionrahoitus +

Verotuskulut -

Kirkon rahastomaksut -

Toiminta-avustukset +

Rahoitustuotot ja -kulut

    Korkotuotot +

    Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot +

    Muut rahoitustuotot +

    Arvonalentumiset sijoituksista -

    Arvonalentumisten palautukset sijoituksista +

    Korkokulut -

    Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut -

    Muut rahoituskulut - +/-

Vuosikate +/-

Poistot ja arvonalentumiset

    Suunnitelman mukaiset poistot -

Kertaluonteiset poistot -

    Arvonalentumiset - -

Erilliskirjanpitoa hoidetut rahastot

    Tuotot +

    Kulut -

    Rahaston muutos +/- 0

Tilikauden tulos	+/-
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-/+
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	<u>-/+</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	+/-